

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ

Буковина спортивна:

екскурс в історію

Чернівці, 2012

ББК 75(4УКР-4ЧЕН)

Б 90

Буковина спортивна: екскурс в історію: метод. матеріали / Чернівецька обласна бібліотека для дітей; уклад. О. М. Сторощук. – Чернівці, 2012. - 40 с.

Методичні матеріали розраховані на бібліотекарів, організаторів дитячого читання, школярів.

Укладач

О. М.Сторощук

Комп'ютерна верстка, набір

Т. О. Дудчак

Відповідальна за випуск

Л. М. Кирилюк

Чернівецька ОДБ, Чернівці, 2012

Зам. № 5

Тираж 20

Найменша в Україні область – Чернівецька – за своїми спортивними традиціями цілком може потягтися з багатьма більшими і потужнішими в економічному плані регіонами. Буковині залишився багатий спортивний спадок ще з ХХ століття.

Початок розвитку фізичної культури і спорту на Буковині припадає на 20-40 роки минулого століття. Так, на квітень 1935 року в краї функціонували: Український спортивний клуб «Довбуш», Кіцманський «Ян», польський клуб «Сокіл», єврейський клуб «Маккабі», «IASK» (Інтернаціональний спортивний робітничий клуб), «Генеральне спортивне товариство», «Спортивне товариство гімнастів», «Культурно-спортивне товариство», Р.Т.Т. «Буковинський клуб «UNION», «Буковинська асоціація безмоторного спорту», товариство «Олімпія», Асоціація ліги на ковзанах, тенісний клуб «Лаві», румунський клуб «Драгош-Воде», «Спортивна ліга президента Костянтина Лупу», культурно-спортивне товариство «Арон Пумнул професора Бошеза».

А ще раніше, в 30-х роках у Чернівцях існувало «Спортивне товариство атлетів Буковини» під керівництвом Румунської Федерації атлетів. Найбагатшим з цих осередків був румунський клуб «Драгош-Воде». У цьому клубі на високому рівні працювали секції з легкої атлетики, тенісу, ручного м'яча, футболу, хокею на льоду та інші. Товариство мало свій стадіон «Буковина». Вихованець клубу легкоатлет Е. Маєщук був чемпіоном Балканських ігор у десятиборстві та бар'єрному бігу.

Серед перших надважливих для місцевого спорту подій можна згадати участь фігуриста Романа Турушанка з Хотинщини у складі збірної Румунії на зимових Олімпійських іграх 1936 року.

На чемпіонаті світу з футболу в 1937 році, в Лондоні за збірну Румунії виступали наші краяни Паненко, Сук та Маєщук.

Всі змагання на Буковині ретельно готувались, обов'язковою їх умовою були нагороди (медальйони). Вони були різних розмірів, бо стандартів на той час не існувало. У Чернівцях їх виготовляли в майстерні на вул. Б. Хмельницького.

У 60-х роках кумиром чернівецьких хлопчаків був бігун Абрам Кривошеєв, який представляв Радянський Союз на двох Олімпіадах (Рим, Токіо). Першою серед представників Буковини олімпійську медаль здобула стрибунка у висоту з Роші (район

Чернівців) Валентина Козир, яка стала третьою призеркою на Олімпіаді-1968 у Мехіко.

В олімпійському Мюнхені у 1972 році тріумфували одразу двоє радянських спортсменів, чії долі пов'язані з Буковиною. Великий спринтер Валерій Борзов, який до 10 років жив у Чернівцях, у блискучому стилі виграв дистанції 100 та 200 м, а у тріумфальному складі гандбольної збірної СРСР виступав і уродженець Витилівки Кіцманського району Сергій Кушнірюк. Через чотири роки у Монреалі вони зійшли на "бронзову" сходинку п'єдесталу пошани, до якої лише трохи не вистачило «чистому» чернівецькому стрибуну у висоту Сергію Сенюкову (5 місце).

У 80-х роках зійшли зірки чернівецької лучниці Тетяни Мунтян та сторожинецького десятиборця Павла Тарновецького. Обидва вони виступали в олімпійському Сеулі. Їхню олімпійську естафету у 90-х прийняла ще одна лучниця з Чернівців Ліна Герасименко. У 1996 році в Атланті вона встановила олімпійський рекорд, але, на жаль, теж залишилася без медалі. Натомість роком раніше вони разом із Тетяною Мунтян у складі збірної України принесли нашій державі першу командну перемогу на чемпіонаті світу в приміщенні.

У 1995 р. чернівецький орієнтувальник здійснив світову сенсацію у Німеччині – перемогою на спринтерській дистанції на чемпіонаті світу він порушив гегемонію скандинавів у цьому виді спорту. А ще в активі Юрія – три поспіль тріумфи у Кубку світу з паркового орієнтування.

А як не згадати справжній спортивний подвиг чернівчанина Сергія Яненка, який у 1997 році сенсаційно переміг на чемпіонаті світу з бігу на 100 км!

Якщо продовжувати розповідь про легкоатлетів, не можна обминути увагою і майстра спорту міжнародного класу з марафонського бігу Зою Гаврилюк, і стаєрку Марійку Данилюк, яка була рекордсменкою України на дистанції 10000 м, і суперфінішера з Веренчанки Заставнівського району Михайла Пужняка, який не раз вигравав юніорський чемпіонат СРСР на стаєрських дистанціях, і неодноразового чемпіона України з бігу на 800 метрів Володимира Ковалика з Кліводина Кіцманського району, і ще одного представника Кіцманщини Олега Шимана, чий юнацький рекорд СРСР на дистанції 110 м з бігу так і залишився непобитим, і суперуніверсала Ігоря Сурлу з Шипинців

Кіцманського району, який здобував медалі на чемпіонатах України на дистанціях від 1500 метрів до марафону, і суперталановиту чернівецьку «горизонтальну» стрибунку Євгенію Ставчанську, яка у 90-х роках виграла юнацьку першість Європи, Всесвітні юнацькі ігри та встановила зимовий юніорський рекорд Європи у потрійному стрибку, і землячку Софії Ротару з Маршинців Новоселицького району Наталю Лупу, яка у 15 років виграла юнацьку першість Європи на дистанції 1500 м (2003 р.), а в 17 – юніорський чемпіонат Європи на 800-метровці.

Буковина може пишатися і «майже своїми» олімпійськими чемпіонами з легкої атлетики. Як відомо, тріумфатор Олімпіади-72 на дистанціях 100 м і 200 м Валерій Борзов майже все дитинство (приблизно 10 років) прожив на Роші у Чернівцях. А олімпійська чемпіонка 1968 р. зі стрибків у довжину румунка Віоріка Віскопуляну є уродженкою Будинця Сторожинецького району.

Чудові традиції має буковинський гандбол. Крім уродженця нашого краю Сергія Кушнірюка, Чернівецьку область прославили і хотинчанка Тетяна Шинкаренко – бронзова призерка Олімпіади-2004 в Афінах, і велетень Валерій Савко (2 м 20 см), який виблискував у складі московського ЦСКА, і срібний призер студентського чемпіонату світу Володимир Лобчук, Андрій Докторович (срібний призер молодіжного чемпіонату світу), і Володимир Габора (майстер спорту міжнародного класу, переможець та призер чемпіонату України у складі донецького «Шахтаря»), і Ігор Сахонько (один з кращих бомбардирів чемпіонату Фінляндії).

Непогані здобутки маємо і у баскетболі. Мірча Кожелянка виборював нагороди різного гатунку на чемпіонатах СРСР у складі московського ЦСКА та київського «Будівельника», вигравав і чемпіонати Швеції та Ірландії. Валентина Анісімова – бронзовий призер Спартакіади народів СРСР у складі збірної України, Ігор Скоробагатько – чемпіон СРСР серед студентів...

У боротьбі дзюдо уродженець Чернівців Марік Бергер, вже як представник Канади, став бронзовим призером Олімпіади-84 у Лос-Анджелесі. Георгій Котик з Магали Новоселицького району – бронзовий призер чемпіонату Європи і неодноразовий чемпіон СРСР, Роман Паскар з Маршинців того ж району на юнацькому чемпіонаті Європи-2007 здобув для України єдину золоту медаль.

У спорідненій боротьбі самбо світових вершин досягли Ольга Николайчук та Ольга Панчук-Унгурян.

У вільній боротьбі у 70-х роках на весь Союз «гримів» Микола Руснак – майстер спорту міжнародного класу, переможець Спартакіади народів СРСР.

Далеко за межами Буковини знають і низку велосипедистів. Лідер – заслужений майстер спорту Тамара Полякова – чемпіонка світу у командній гонці та неодноразова чемпіонка СРСР на шосе та на треку. Світлана Мінтянська – переможниця Спартакіади школярів СРСР, призерка чемпіонату СРСР, неодноразова чемпіонка України. За часів незалежності їхню естафету продовжили гірські велогонщики. Зокрема, Віталій Цуркан першим в Україні виконав норматив майстра спорту міжнародного класу у маунтінбайку.

Чудово знають в Україні у буковинську школу боксу. Володимир Миронюк свого часу вигравав юніорський чемпіонат Європи, а Іван Собко перемагав на Спартакіаді школярів України. Проте найбільше прославив місцевий бокс тренер Ільдар Шарафутдінов, який не один рік очолював національну збірну України.

Буковинські волейболісти можуть пишатися тим, що Юрій Локтев з Новоселиці тренував московський ЦСКА. Петро Раца неодноразово визнавався кращим гравцем на переможних для збірної України першостях СРСР серед сільських команд. У чемпіонатах та Кубках України зі своїми клубами тріумфували чернівчанин Сергій Накоскін та вижничанин Олег Гавалешко. Олег Дарій свого часу був срібним призером румунської Суперліги. А тренер «Будівельника-Динамо» Серафім Синицький двічі вигравав Всесвітні ігри серед ветеранів і одного разу – ветеранський чемпіонат світу.

Окремим тріумфальним рядком до історії крайового волейболу увійшов створений на базі цегельного заводу № 3 клуб «Будівельник-Динамо-Буковина», який за короткий час пройшов шлях від аматорської ліги до елітного професійного дивізіону. І в дебютний же сезон-2008/09 здобув срібні нагороди у чоловічій Суперлізі!

Окрема тема – футбол. Тут Буковині взагалі випала історична місія – Юрій Шелепницький з Лужан Кіцманського району у ролі капітана вивів збірну незалежної України на перший в її історії матч. Ще за союзних часів у складі київського

“Динамо” непогано зарекомендували себе чернівчани Віктор Хлус та Олександр Бойко. У 90-х роках честь флагмана українського футболу по черзі захищали сторожинчанин Віталій Мінтенко та чернівчанин Сергій Черняк. Останній першим серед буковинців виграв Кубок СНД і грав за олімпійську збірну України. Ще один чернівчанин Сергій Пасічник був капітаном збірної клубів СРСР.

Під завісу першого десятка років нового тисячоліття ми можемо пишатися новими футбольними здобутками. Денис Олійник, син кращого бомбардира в історії «Буковини» Віктора Олійника, пограв за київське «Динамо» та інші клуби найвищого дивізіону, а також записав до свого активу забиті голи в єврокубках. Зокрема, його гол приніс «Металісту» (Харків) у лютому 2009 р. виїзну перемогу над італійською «Сампдорією». 25 травня 2010 р. Денис дебютував у складі збірної України в офіційному товариському матчі проти Литви. Україна перемогла у Харкові з рахунком 4:0, а буковинець асистував Андрію Шевченкові, коли той забив четвертий гол.

Ще один вихованець буковинського футболу Ігор Чайковський у липні-серпні 2009 р. у складі юніорської збірної України здобув «золото» прем'єрного в Україні чемпіонату Європи U-19. Того ж літа 2009 р. одразу троє футболістів, чий долі пов'язані з Буковиною, тріумфували зі збіроною України на Всесвітній Універсіаді у Белграді. Йдеться про студентів Чернівецького національного університету Олександра Крохмалюка, Юрія Бахтіярова та чернівчанина Юрія Кисилицю, який вирушив на Всесвітню Універсіаду як студент дніпропетровського вузу, але вже наступного навчального року перевівся до ЧНУ. Ці успіхи буковинського студентського футболу були б неможливі без багаторічної плідної праці президента ФК «Університет» – заслуженого працівника фізичної культури і спорту України Миколи Осадця, який з університетською збіроною здобував також срібні та бронзові нагороди Всеукраїнської Універсіади та вигравав студентську першість України.

Чудово знайомі прихильникам «гри мільйонів» і ім'я арбітра Петра Кобичика, який обслуговував навіть міжнародні матчі.

Є чим пишатися Буковині і в екзотичних видах спорту. Приміром, сторожинецький гирьовик Олег Іліка є рекордсменом світу у годинному марафоні, Олексій Коломієць – переможець

Спартакіади народів СРСР та чемпіон країн співдружності з офіцерського триборства, а новосельчанин Михайло Марандюк – неодноразовий чемпіон світу зі складання шахових композицій.

Можна не сумніватися: буковинці ще не раз принесуть звістку про свій край перемогами на аренах різних куточків світу!

Найвідоміші спортсмени Буковини з різних видів спорту (короткі дані)

БАСКЕТБОЛ

Рожко Євгенія

Тренер з баскетболу, суддя I категорії.

Народилася 16.05.1989 р. у Чернівцях. Закінчила ЗНЗ № 22. Баскетболом почала займатися у рідній школі з 6 класу під керівництвом Руслана Чехімського. Неодноразова чемпіонка міста та області серед школярів, призерка Всеукраїнської юнацької баскетбольної ліги у складі чернівецької команди «Сіті-баскет». Виступала також за юнацьку команду «Говерла» (Івано-Франківськ).

Закінчила Чернівецький педагогічний коледж (відділ «Фізичне виховання»), станом на осінь 2010 р. є студенткою 5 курсу (магістратура) факультету фізичної культури і здоров'я людини Чернівецького національного університету.

У педколеджі тренувалася у майстра спорту СРСР Валентини Анісімової. Чотири роки грала за студентську збірну Чернівців. Першорозрядниця.

З 2010 р. працює тренером чернівецької ДЮСШ «Спартак». Декілька вихованців стали у 2010 р. призерами Міжнародного турніру у м. Яси (Румунія) у складі чернівецької збірної 1998 р. н.

Суддя I категорії з баскетболу. Як суддя-секретар обслуговує ігри національних змагань з баскетболу (вища і Перша ліга), Всеукраїнської юнацької баскетбольної ліги.

Учасниця конкурсу Міс спорт Буковина-2010.

БОКС

Чагін Анатолій

Анатолій Чагін народився 1.05.1994 р. у Вижниці. Навчається у місцевій школі. Боксом займається з 2004 р. у ДЮСШ під керівництвом Миколи Гакмана. Дворазовий переможець першості України (2007 р. – 1993-94 р. р. н., 2010 р. – 1994-95 р. р. н.), володар Кубка України (2007 р. – 1993-94 р. р. н.) у своїй віковій групі, бронзовий призер Чемпіонату Європи з боксу серед спортсменів 1994-95 р. р. н. (22-27.06.2010, Львів).

Шарафутдінов Ільдар Карімович

Заслужений тренер України, перший серед буковинців тренер національної збірної України з боксу.

Народився 8 червня 1947 року у місті Новгород – Волинський Житомирської області. Закінчив Мукачівську СШ№1 та Київський державний інститут фізичної культури і спорту.

З 8 років займався баскетболом. Боксом захопився у 12 років. Як боксер досяг набагато скромніших успіхів, ніж як тренер. Серед найвідоміших учнів – переможець Спартакіади школярів СРСР Олександр Бекерман, переможець юнацької першості СРСР і чемпіон України серед дорослих Павло Варавко.

У 1995 році очолив юнацьку збірну України, з якою відсвяткував загальнокомандну перемогу на чемпіонаті Європи у Туреччині. Через рік юніорська збірна України під керівництвом Ільдара Карімовича посіла 3 командне місце на чемпіонаті світу на Кубі. У 1997 році юніори – підопічні буковинського наставника були командою другими на чемпіонаті Європи в Англії. У 1998 році такий же результат на чемпіонаті світу в Білорусі повторила вже доросла збірна України на чолі з Шарафутдіновим.

Найбільшим поки що успіхом у тренерській кар'єрі є 3 командне місце на Олімпійських іграх – 2000 у Сіднеї, де українські боксери вибороли дві срібні та три бронзові нагороди. Також третьою стала збірна Шарафутдінова на чемпіонаті світу – 2001 у Північній Ірландії (7 медалей). Після роботи з національною командою працював тренером Держкомспорту в Чернівецькій області.

Дружина Наталя – майстер спорту і голова міської федерації художньої гімнастики. Син Тимур (1975 р. н.) – кандидат у майстри спорту з боксу, керівник студії звукозапису, донька Олена (1969 р. н.) – тренер з художньої гімнастики.

Захоплення – вірші, гра на гітарі, музика, шахи.

ВЕЛОСПОРТ

Ландирєв Андрій Олександрович

Майстер спорту міжнародного класу з велоспорту.

Народився 24 листопада 1983 року у Чернівцях. Після 8 класу вступив до Донецького училища олімпійського резерву, а потім – до Донецького університету фізичної культури і спорту.

До секції велоспорту у 1994 році привів тато, який сам колись займався цим видом спорту і теж під керівництвом вже заслуженого тренера України Іллі Руссу.

На національній арені вперше заявив про себе перемогою у шосейній гонці на Всеукраїнських юнацьких змаганнях «Хто ти, майбутній олімпієць». Після переїзду до донецького училища все частіше почав відзначатися у змаганнях на треку. Неодноразово вигравав та входив до числа призерів на юнацьких та юніорських першостях України з велотреку. Водночас брав участь і у шосейних велогонках, де також регулярно виборював призові місця.

Ще в юніорському віці на рівні боровся за медалі національного чемпіонату з провідними українськими гонщиками. Відповідно, швидко увірвався до дорослої збірної України, з якою вже виступав на чемпіонаті Європи.

Норматив майстра спорту виконав у 2002 році – спершу на шосе, а потім – на треку. А вже через рік став майстром спорту міжнародного класу – на треку.

Фахівці називають його одним з найбільш перспективних велогонщиків України. Має доволі високі шанси увійти до складу олімпійської збірної України. Наставник Ілля Руссу мріє, щоби Андрій поїхав на Олімпійські ігри разом із молодшим братом Володимиром, який на рік пізніше також виконав норматив майстра спорту міжнародного класу з велоспорту на треку.

Ландирєв Володимир Олександрович

Майстер спорту міжнародного класу з велоспорту.

Народився 22 лютого 1986 року, в Чернівцях. Довчався не у рідному місті, а у Білоцерківському спортивному ліцеї, після якого вступив до місцевої сільськогосподарської академії.

Велоспортом почав займатися разом із старшим братом Андрієм – у «колосівській» ДЮСШ під керівництвом заслуженого тренера України Іллі Руссу.

Як і старший брат, на національній арені вперше відзначився перемогою у шосейній гонці на Всеукраїнських юнацьких змаганнях «Хто ти, майбутній олімпієць». Там він виграв гонку з роздільним стартом, а у груповій гонці фінішував другим.

У 2002 році виконав норматив майстра спорту, як шосейник. А незабаром став майстром спорту, як трековик. Найбільших успіхів досяг саме на треку. Неодноразово виборював перше та інші призові місця у національних змаганнях, причому часто – змагаючись із старшими суперниками. Наприкінці жовтня 2004 року, виступаючи лише перший рік в юніорській номінації, у командній гонці переслідування у складі дорослої збірної Київської області на чемпіонаті України у Львові вперше виконав норматив майстра спорту міжнародного класу. Причому двічі за один день – у півфіналі та у фіналі. Таким чином, Ландирєви стали першими у вітчизняному велоспорті братами – міжнародниками.

Фахівці пов'язують з ним великі надії, адже лише одиницям вдається в юніорському віці прориватися до дорослої збірної України.

Паралельно з трековими змаганнями регулярно бере участь і у шосейних велогонках, де регулярно бореться за призові місця. Має шанс бути одночасно членом і шосейної, і трекової збірних України.

Руссу Ілля Якимович

Заслужений тренер України з велоспорту.

Народився 7 серпня 1951 року в селі Глінка Бричанського району Молдовської РСР. Закінчив середню школу в Липканах та Кишинівський педагогічний інститут (факультет фізвиховання).

Спортом почав займатися з 1966 року. Три роки відвідував легкоатлетичну секцію. З 1969 року перейшов на велоспорт. Його

наставниками були заслужений тренер Молдови Валерій Шопорда, Віталій Брауде.

Перший успіх на національній арені – перемога у республіканських змаганнях спортивного товариства «Молдова» 1970 року.

Норматив майстра спорту вперше виконав у 1971 році – на шосе, а через рік – і у велокросі. Неодноразовий чемпіон Молдови.

Тренерську діяльність розпочав ще будучи студентом – у 1972 році. Як «граючий тренер», підготував члена юнацької збірної СРСР Миколу Горбачова. З 1974 року живе і працює у Чернівцях. Найвідоміший чернівецький вихованець – Віталій Цуркан, який першим серед українських гірських став майстром спорту міжнародного класу з маунтінбайку. Це звання йому присвоїли після перемоги на етапі Кубка світу в Туреччині у 2001 році. На шосе найбільших успіхів досягли син Вадим Руссу (9 місце на молодіжному кубку світу) та брати Ландиреви (кандидати до національної збірної України і на шосе, і на треку).

Звання заслуженого тренера України Іллі Якимовичу присвоїли восени 2002 року. Проте сам він вважає, що «справжній» заслужений тренер має підготувати щонайменше учасника Олімпійських ігор, що і мріє зробити найближчим часом.

ВІЛЬНА БОРОТЬБА

Одинак Сергій Теофілович

Одинак Сергій Теофілович народився 31.10.1972 р. у Заставні. Вільною боротьбою займався з 5 класу – під керівництвом Корнелія Костянтиновича Жукотинського, який тоді працював у Заставні, а нині – начальник обласного управління Комітету з фізичного виховання і спорту МОНУ. Свого часу - срібний та бронзовий призер першості України серед школярів, на Спартакіаді школярів України був четвертим.

Закінчив Івано-Франківський фізкультурний технікум. Після цього служив у СКА у Чернівцях (пару місяців на початку – в Івано-Франківську). Після армії одружився, закінчив заочно педагогічний факультет ЧНУ (спеціальність «Педагогіка і методика середньої освіти. Фізична культура»). З 1999 р. по 2004

р. працював тренером з вільної боротьби у Заставні. З 1 вересня 2005 р. – тренер з вільної боротьби обласної ДЮСШ.

Найуспішніші вихованці: Богдана Ящук – бронзова призерка кадетського Чемпіонату Європи 2010 р., чемпіонка України серед дівчат 2010 р., срібна призерка юнацької першості України 2009 р.; Сергій Одинак (син) – переможець V юнацьких ігор України 2009 р., 7 місце на кадетському Чемпіонаті Європи; Дарина Стиць – бронзова призерка V юнацьких ігор України 2009 р.; Вадим Скрипник – переможець кадетської ЦР «Динамо» 2010 р., бронзовий призер Літніх сільських спортивних ігор 2010 р.; Влад Пернай – призер Літніх сільських спортивних ігор 2010 р.

12.08.2010 р. Сергій Одинак (старший) у Чернівецькій обласній ДЮСШ з директором Віталієм Литвинчуком.

Руснак Микола Андрійович

Майстер спорту міжнародного класу з вільної боротьби.

Народився 17 січня 1947 року у селі Нижні Станівці Кіцманського району. Закінчив місцеву школу, Чернівецькі СПТУ № 4, житлово-комунальний технікум та Київський інститут фізкультури.

Боротьбою почав займатися з 15 років у Ігоря Чарного, якого своїми успіхами згодом зробив заслуженим тренером України. У збірній працював під керівництвом заслужених тренерів СРСР Арама Ялтиряна та Володимира Преображенського.

У 17 років виконав норматив майстра спорту, який через юний вік присвоїли лише через рік. За свою кар'єру 9 разів вигравав чемпіонат України (6-у категорію до 52 кг і 3 – до 57 кг), двічі був срібним і одного разу бронзовим призером чемпіонату СРСР. У 1967 році несподівано для багатьох виборов друге місце на Спартакіаді народів СРСР. Проте, найпам'ятнішою залишається перемога на 5 Спартакіаді народів СРСР 1971 року. І справа не лише у тому, що представник «глибокої» провінції достроково забезпечив собі щонайменше срібну медаль. І не в тому, що у фіналі він здолав титулованого тбілісця Заура Шекріладзе. Головне те, що завдяки перемозі Руснака збірна України піднялася у командному заліку з 5 на 2 місце, чому безмежно раділи всі керівники української делегації.

Через рік Микола Руснак мав би виступати на Олімпійських іграх, де представники сильної радянської школи боротьби були

майже «приреченими» зійти на п'єдестал пошани. Але на останньому зборі буковинський лідер найлегшої вагової категорії травмував під час розминочної гри у футбол його дублер Насулаєв, який пізніше теж травмувався, - тому до Мюнхена поїхав Алахвердієв і став срібним призером. А потенційному фавориту зробили операцію на коліно, тож олімпіаду він дивився по телевізору в лікарні. Травма виявилася настільки серйозною, що про великий спорт довелося забути.

Після закінчення кар'єри працював вчителем фізкультури у СШ № 18 і 11 та у ПТУ № 10 і № 5.

Останнім часом проживає в селі Бояни Новоселицького району.

ВОЛЕЙБОЛ

Раца Петро Григорович

Майстер спорту з волейболу, арбітр національної категорії.

Народився 3 жовтня 1939 року в селі Костичани Новоселицького району. Закінчив СШ у Ванчиківцях, чернівецький кооперативний технікум та Кам'янець-Подільський педагогічний інститут.

Волейболом почав займатися у 1953 році в рідному селі, де згодом, працюючи водієм у місцевому колгоспі, облаштував 5 волейбольних майданчиків. Перші уроки професійного волейболу отримав у кооперативному технікумі від знаного фахівця Михайла Фельдмана. З рідним навчальним закладом у 1960 році став чемпіоном СРСР серед кооперативних технікумів.

Протягом 14 років входив до складу «колосівської» збірної УРСР, з якою 5 разів перемагав у чемпіонаті СРСР серед сільських спортсменів. Тричі здобував звання чемпіона української ради товариства «Колос». Три рази визнавався кращим гравцем чемпіонату України серед сільських спортсменів.

Майстром спорту став у 1968 році.

Після закінчення кар'єри успішно поєднував тренерську діяльність із суддівством. Був тренером «колосівської» збірної України. Під його керівництвом кооперативний технікум протягом 4 років, за його словами, не програв жодної партії в Україні. Жіночу команду держуніверситету натренував до 2 місця на Спартакіаді Мінвузів України.

З 1972 року – суддя республіканської категорії, з 1992 року – національної категорії. Судив матчі вищої ліги чемпіонату СРСР та української Суперліги. Був головним арбітром фіналу Кубка України та плів-оф Суперліги.

Не один рік входив до виконкому Федерації волейболу України. У волейбольних колах України є однією з найпопулярніших особистостей.

КАРАТЕ

Галан Валерій Васильович

Заслужений тренер України, майстер спорту міжнародного класу, тренер збірної України з карате.

Народився 10 жовтня 1958 року у Бобринці Кіровоградської області. Майже одразу переїхав із сім'єю до Чернівців. Закінчив СШ № 38, Владивостоцьке морехідне училище, Одеську юридичну академію, Харківський державний університет фізичної культури.

Спортом почав займатися у 14 років. Перший вид – боротьба самбо (дійшов до рівня майстра спорту). З 17 років захопився карате, в якому виконав норматив майстра спорту міжнародного класу. Займався також рукопашним боєм, стрільбою кульовою АКЗ, офіцерським триборством і офіцерським багатоборством (став майстром спорту в усіх цих видах, крім «рукопашки», в якому є «міжнародником»).

Найвагоміших успіхів досяг у карате та рукопашному бою. В останньому вигравав чемпіонат Повітрянодесантних військ СРСР та чемпіонати СРСР і Варшавського договору. У карате чотири рази ставав чемпіоном Європи, виступаючи під прізвищем свого чеського учня Знаменечека (у ті часи карате у нас було забороненим видом). Пізніше під власним прізвищем посідав на чемпіонаті Європи 2 та 3 місця.

Неабиякого рівня досяг і як тренер. Враховуючи консультативно-практичну роботу зі спортсменами з інших країн, підготував приблизно три десятки переможців чемпіонатів і першостей Європи і світу. З 1993 року очолює збірну України з карате. Організував і очолив Міжнародну та Всеукраїнську федерації карате – до «Сін-Сьобу».

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

Гешко Іван Тарасович

Заслужений майстер спорту з легкої атлетики, перший серед представників Східної Європи призер чемпіонату світу на дистанції 1500 м, учасник Олімпійських ігор 2000 року в Сіднеї та 2004 року в Афінах.

Народився 19 серпня 1979 року у селі Кліводи́н Кіцманського району. Закінчив середню школу. Легкою атлетикою займається з 5 класу під керівництвом тепер заслуженого працівника фізичної культури і спорту Георгія Миронюка. До цього рік відвідував футбольну секцію. Перший серйозний успіх на національній арені – перемога на дистанції 3000 м на юнацьких іграх 1995 року – 8.44,27.

Перше серйозне міжнародне досягнення – «срібло» молодіжного чемпіонату Європи 2001 року на дистанції 1500 м.

1997 р. – 5 місце на юніорському чемпіонаті Європи на дистанції 1500 м.

1998 р. – 11 місце на юніорському чемпіонаті світу на дистанції 1500 м (Франція).

1997 р. – 5 місце на юніорському чемпіонаті Європи з кросу.

1999 р. – 4 місце на молодіжному чемпіонаті Європи на дистанції 1500 м.

2000 р. – дебютував на Олімпійських іграх в Сіднеї на дистанції 1500 м.

2003 р. – першим серед представників Східної Європи став призером чемпіонату світу на дистанції 1500 м (Париж (Франція), 3 місце). Кращий спортсмен року на Буковині.

2004 р. – виборов срібну нагороду на чемпіонаті світу в приміщенні в Будапешті (Угорщина) на дистанції 1500 м (поступився на фініші 0,03 сек. кенійцю Паулу Коріру). На Олімпійських іграх в Афінах фінішував 5-м на дистанції 1500 м (розпочав рано фінішний спурт, щоби боротися з Ель-Геружем та Лагатом за «золото» і залишився без медалі) та пробився до півфіналу на 800-метрівці. Виграв фінал Гран-прі у Монако на дистанції 1500 м. Кращий спортсмен року на Буковині.

2005 р. – став чемпіоном Європи у приміщенні у Мадриді (Іспанія) на дистанції 1500 м (лідировав з другого кола і до фінішу). Посів 4 місце на чемпіонаті світу в Гельсінкі (Фінляндія). Другий рік поспіль блискучим фінішним спуртом

виграв фінал Гран-прі у Монако на дистанції 1500 м. Кращий спортсмен року на Буковині.

2006 р. – святкував перемогу на чемпіонаті світу в приміщенні у Москві (Росія) на дистанції 1500 м. Здобув перше місце на дистанції 1500 м та друге місце на дистанції 800 м на Кубку Європи у Малазі (Іспанія). Нагороджений спеціальним призом як кращий атлет Кубка Європи. Неймовірним фінішним спуртом виграв етап «Golden League» у Парижі на дистанції 1500 м. На чемпіонаті Європи у Гетеборгу (Швеція) фінішував другим на дистанції 1500 м. На Кубку світу в Афінах (Греція) виборов друге місце на дистанції 1500 м, а у складі збірної Європи став володарем головного трофею. У березні та червні 2006 року визнавався кращим спортсменом України. 14 січня 2007 року під час церемонії «Афіна» нагороджений як кращий легкоатлет України 2006 року. Кращий спортсмен року на Буковині.

Норматив майстра спорту виконав у 1997 році, майстра спорту міжнародного класу – у 2001 році. Звання заслуженого майстра спорту присвоєне 26.04.2004.

21.09.2004 СБУ нагородила «Хрестом доблесті» II ступеню.

Наприкінці 2005 року нагороджений медаллю «За працю і звитягу».

24 серпня 2006 р. нагороджений орденом «Буковина».

На початку 2004 року отримав житло у Чернівцях (ордер на 2-кімнатну квартиру під час шоу-програми «Зірки естради – зіркам спорту» вручив Чернівецький міський голова Микола Федорук).

У 2005 разом з депутатом Чернівецької міської ради Валерієм Чинушем та керівником обласного спорту Георгієм Мазурашу зініціював та організував відкритий Кубок Чернівецької області з бігу на 1 милю «Буковинська миля», який у 2006 р. став міжнародним. І у 2005 р., і у 2006 р. перемагав на цих змаганнях. Обидва рази призові віддав обласному будинку дитини, що по вул. Чапаєва у Чернівцях.

Прізвиська: «Біла гроза чорного континенту», «Український Іван Грозний».

Рекорди України:

1500 м – 3.30,33 (3.09.2004, Брюссель, етап «Golden League»)

1 миля – 3.50,04 (30.07.2004, Лондон, етап IAAF Super Grand Prix)

3000 м – молодіжний рекорд України (U-23) – 7.52,23 (8.06.01, Познань)

Рекорди України в приміщенні:

1500 м – 3.33,99 (13.02.2005, Карлсруе)

800 м – 1.46,49 (20.02.2005, Афіни)

1500 м – молодіжний рекорд України – 3.43,29 (31.01.02, Москва)

1500 м – юніорський рекорд України – 3.47,99

Особисті рекорди (просто неба):

800 м – 1.45,41 (2003)

1000 м – 2.19,04 (2001)

1500 м – 3.30,33 (2004)

1 миля – 3.50,04 (2004)

2000 м – 5.03,91 (2000)

3000 м – 7.52,23 (2002)

Особисті рекорди (в приміщенні):

800 м – 1.46,49 (2005)

1500 м – 3.33,99 (2005)

1 миля – 3.59,14 (2007)

Дугаєв Михайло Опанасович

Один з перших на Буковині майстрів спорту з легкої атлетики.

Народився 25 серпня 1935 року в селі Котіно Прокопівського району Кемеровської області (Росія). Закінчив місцеву середню школу, Прокопівський сільгосптехніку та Львівський інститут фізичної культури. У Чернівцях живе з 1961 року.

У школі займався лижним спортом. Був чемпіоном Сибіру та Далекого Сходу серед юніорів у гонці на 30 км. Легкою атлетикою почав займатися під час служби в армії (у Німеччині). Незабаром став срібним призером відкритого чемпіонату Німецької демократичної республіки у метанні диска. На національній арені вперше відзначився у 1963 році, коли виборов «бронзу» на Спартакіаді УРСР (метання диска). Того ж року виконав норматив майстра спорту – одним з перших в історії буковинської «королеви спорту». Дев'ятиразовий чемпіон Центральної ради Всесоюзного спортивного товариства «Спартак» (одного разу – з метання молота, решта – з метання диску та штовхання ядра). Чемпіон України з метання диску.

Бронзовий призер чемпіонату Збройних сил СРСР, срібний призер матчевої зустрічі соціалістичних країн.

З 1967 року – викладач кафедри фізвиховання Чернівецького медичного інституту. Як тренер підготував чемпіонів і призерів республіканської ради товариства «Буревісник» Олександра Цегельника (рекордсмен області із штовхання ядра – 18 м 58 см), Володимира Терьохіна (рекордсмен області з метання спису), Галину Грабець (рекордсменка області з метання диску), Зою Філіпчук (рекордсменка області із штовхання ядра). Його вихованець Микола Кідревич неодноразово вигравав чемпіонат України з метання диску та штовхання ядра у параолімпійській номінації.

Козир Валентина Василівна

Майстер спорту міжнародного класу з легкої атлетики, бронзова призерка Олімпіади-68.

Народилася 25.04.1950 р. у Чернівцях. Легкою атлетикою почала займатися у шкільні роки. Першим і єдиним фахівцем, під керівництвом якого тренувалася здібна чернівчанка, був Фелікс Бродський.

Валентині судилося стати першою серед представників Буковини призеркою Олімпійських ігор. Сталася ця історична для буковинського спорту подія у 1968 році у Мехіко. Дехто піднімав дискусію про те, чи залишалася на час свого олімпійського дебюту Валентина Козир чернівчанкою. Вона сама розставила всі крапки над «і»: «Я й досі вважаю себе чернівчанкою і буковинкою, хоч і прожила багато років в Одесі, а також в інших країнах. Щодо Олімпіади-68 у Мехіко, туди я поїхала щойно закінчивши столичний спортінтернат і здавши вступні іспити до Київського інституту народного господарства. На той час у мене була чернівецька прописка і я навіть ще не знала, чи вступила до інституту».

До Одеси вона переїхала після того, як вийшла заміж за титулованого десятиборця, заслуженого майстра спорту Миколу Алілова (6.08.1948), який, до речі, за його словами, теж вважає себе «трохи буковинцем». Він виступав на трьох Олімпіадах. У Мехіко був наймолодшим учасником змагань з десятиборства і залишився без медалі, через чотири роки у Мюнхені святкував блискучу перемогу, а ще через чотири роки у Монреалі, вже будучи найстаршим учасником, виборов бронзову нагороду.

Заради кар'єри зіркового чоловіка Валентина фактично пожертвувала своїм майбутнім у спорті, присвятивши себе цілковито сім'ї.

Лупу Наталія Олексіївна

Майстер спорту міжнародного класу з легкої атлетики.

Народилася 4.11.1987 р. у селі Маршинці Новоселицького району Чернівецької області. Легкою атлетикою почала займатися у 4 класі під керівництвом заслуженого тренера України Володимира Васильовича Степанова. З 12 років (після 6 класу) навчалася у Республіканському училище фізичної культури. З тих пір наставник – заслужений тренер України Анатолій Олексійович Якимчук. З 2005 р. – студентка Тернопільського національного економічного університету (факультет фінансів, спеціальність «Оподаткування»).

Найвагоміші успіхи в кар'єрі: 2003 рік – 1 місце на Європейському Олімпійському юнацькому фестивалі на дистанції 1500 м (Париж, Франція), 2005 рік – 1 місце на юніорському Чемпіонаті Європи на дистанції 800 м (Каунас, Литва), 3 місце на юніорському Чемпіонаті Європи в естафеті 4x400 м (Каунас, Литва), 2006 рік – 4 місце на юніорському Чемпіонаті світу на 800 м (Пекін, Китай), 2008 рік – виконала норматив майстра спорту міжнародного класу на 800 м (Київ, 3.07.2008, Чемпіонат України – 3 місце – 2.00,96), 2009 рік – 1 місце на 800 м на Кубку України (Запоріжжя) та Чемпіонаті України в приміщенні (Суми), 2 місце на молодіжному Чемпіонаті Європи U-23 на 800 м (Каунас, Литва), 2010 рік – вперше вибігла з 2-х хвилин – 1.59,59 (Кубок України, Ялта) і 1 місце на Командному Чемпіонаті Європи на 800 м (Берген, Норвегія).

Представляє спортивні товариства «Динамо», «Колос», СК «Гешко». З 2006 р. офіційний партнер – готельно-туристичний комплекс «Буковина» (Валерій Чинуш). У 2005-2006 р. офіційним партнером було ТОВ «Родничок» (Іван Семенюк).

Особисті рекорди:

400 м – 53,71 (3.06.2009, Ялта, Кубок України – 12 м/4 з.)

800 м – 1.59,59 (29.05.2010, Ялта, Кубок України – 1 місце)

1500 м – 4.20,93 (23.05.2003, Київ, матч юнацьких збірних України, Росії, Білорусі – 1 місце)

Особисті рекорди (в приміщенні):

800 м – 2.02,27 (20.02.2009, Суми, Чемпіонат України – 1 м)

Степанов Володимир Васильович

Заслужений тренер України з легкої атлетики.

Народився 20 серпня 1935 року в Маріуполі Донецької області у сім'ї військових. У 1939 році переїхав з батьками до Білорусі. На початку Великої вітчизняної війни залишився сиротою. Жив у дитячому будинку. Закінчив ремесляне училище у Гродненській області (Білорусь), Ленінградський технікум фізкультури та Львівський інститут фізкультури.

Легкою атлетикою почав займатися у 1952 році. Бігав стаєрські дистанції. Переможець юнацької першості Білорусі 1953 року (1500 м). Вигравав першість уккради «Спартак» та був призером ЦР «Спартак».

До Чернівців переїхав 1961 року. Рік пропрацював тренером у товаристві «Авангард», а потім перейшов до «Спартака». За короткий термін став одним з кращих тренерів краю. Регулярно готував спортсменів, які боролися за медалі на національній арені.

Найвідоміший вихованець-спортсмен – майстер спорту міжнародного класу Сергій Сенюков, який у 1976 році виграв зимовий чемпіонат Європи зі стрибків у висоту та посів 5 місце на Олімпійських іграх у Монреалі. Сергій стрибнув на 2 м 30 см, коли рекорд світу був 2 м 32 см. У ті ж роки до збірної СРСР входила ще одна підопічна Володимира Васильовича – Тетяна Цуканова (стрибала у висоту на 185 см).

З 1979 по 1987 р. р. працював у Львові, з 1987 по 1997 р. р. – у Гродно (Білорусь). Його учениця Людмила Губкіна згодом посіла 6 місце на Олімпіаді-2000 у Сіднеї. У 1997 році повернувся до Чернівців, але тренерську кар'єру продовжив у Новоселиці. І нові успіхи не забарилися. Його вихованка Наталя Лупу виграла юнацьку першість Європи у 2003 р. (1500 м, Франція), юніорський чемпіонат Європи у 2005 р. (800 м, Литва), «срібло» молодіжного Чемпіонату Європи 2009 р. (800 м, Литва), дистанцію 800 м на Командному Чемпіонаті Європи 2010 р. (Норвегія), а Богдан Столярчук встановив юніорський рекорд України на дистанції 400 м і у складі збірної в естафеті 4х400 м.

Його учень Денис Тищук згодом теж став заслуженим тренером України, підготував чемпіонів світу в легкій атлетиці (Сергій Яненко – чемпіон світу з бігу на 100 км 1997 р.) та

спортивному орієнтуванні (Юрій Омельченко – чемпіон світу 1995 р. на спринтерській дистанції).

САМБО. ДЗЮДО

Германюк Юліан Степанович

Заслужений тренер України з боротьби самбо, суддя міжнародної категорії з боротьби дзюдо. Народився 4 жовтня 1955 року в Чернівцях. Закінчив СШ № 1, Київські торговельно - економічний та інститут фізвиховання.

Боротьбою почав займатися у 1968 році під керівництвом Данила Тубеншлака. Тренувався також у В'ячеслава Плотнікова. Найбільші досягнення як спортсмена – чемпіон Центральної ради «Спартак», срібний призер чемпіонату ВДФСТ профспілок СРСР з боротьби самбо. У 1974 році став майстром спорту з боротьби самбо, а через рік – з боротьби дзюдо.

Перший тренерський успіх пов'язаний з ім'ям Дмитра Полонського, який був призером чемпіонату України з боротьби самбо. На міжнародній арені «засвітився» вже як тренер тепер заслуженого майстра спорту Ольги Николайчук, яка неодноразово ставала призеркою чемпіонатів Європи та світу і двічі виборювала Кубок світу. Неодноразово піднімалася на п'єдестал пошани чемпіонатів Європи та світу і Ольга Панчук – Унгурян, яку Юліан тренував разом із Віктором Нагорняком. «Срібло» на юніорському чемпіонаті Європи здобула і Юлія Кочервей.

Паралельно з тренерською діяльністю давно успішно займається суддівством. З 1994 року – суддя національної категорії, а з 1998 року – арбітр міжнародної категорії з боротьби дзюдо. Судив Всесвітню універсіаду – 2003, Олімпійські ігри серед військових, чемпіонати Європи та світу серед юнаків, міжнародні турніри класу А.

Досі й сам підтримує форму – неодноразовий чемпіон України серед ветеранів. Протягом десяти років очолював обласну федерацію боротьби дзюдо і самбо.

Кирил Георгій Васильович

Заслужений тренер України з боротьби самбо і дзюдо, перший на Буковині почесний працівник фізичної культури і спорту.

Народився 28 жовтня 1954 року в селі Маршинці Новоселицького району Чернівецької області. Закінчив Новоселицьку СШ№ 2 та Кишинівський педагогічний інститут (факультет фізвиховання).

Спортом почав займатися у 7 класі. Спершу чотири роки відвідував секції важкої атлетики та вільної боротьби. Дзюдо та самбо зайнявся вже в інституті під керівництвом заслуженого тренера Молдови Валентина Гуцу. У 1972 році виборов друге місце на молодіжній першості Молдови (дзюдо). Майстром спорту з боротьби дзюдо став 1977 року, а з боротьби самбо – через рік.

Найбільших успіхів досяг як тренер і керівник. Найтитулованіші вихованці: Юрій Паскар – срібний призер Спартакіади народів СРСР (дзюдо), призерка чемпіонатів світу та Європи (самбо), переможниця Спартакіади України (дзюдо і самбо) Ольга Николайчук (тренувалася у нього шість років), срібна призерка молодіжної першості світу, старша донька Христина Кирил (самбо), переможець молодіжної першості України Іван Шалар (самбо), переможець юнацької першості України Сергій Бурджук (дзюдо).

Багато років очолює районний спорт. Під його керівництвом Новоселицький район регулярно бореться за найвищі позиції в обласних комплексних змаганнях. За заслуги перед галуззю у 2003 році отримав звання «Почесний працівник фізичної культури і спорту». З 2000 року – заслужений тренер України. Крім того, є суддею національної категорії з боротьби дзюдо та міжнародної категорії – з самбо.

Котик Георгій Іванович

Майстер спорту міжнародного класу з боротьби дзюдо.

Народився 23 лютого 1944 року в селі Магала Новоселицького району Чернівецької області. Закінчив місцеву школу та Кишинівський державний університет (факультет фізвиховання).

Спортом почав займатися під час навчання у столиці Молдови. Першим видом була боротьба самбо, в якій вже через два роки став майстром спорту і третім призером чемпіонату СРСР та другим – першості Збройних сил СРСР.

Перекваліфікувавшись у дзюдоїсти, у 1966 році виборов «бронзу» у категорії до 80 кг на чемпіонаті Європи у Люксембургу.

У 1977 році та у 1970 роках вигравав чемпіонат СРСР, а у 1971 році був другим на Спартакіаді народів СРСР. Будучи у штатній збірній «Динамо», 5 разів вигравав чемпіонат МВС СРСР і тричі – динаміаду соцкраїн. Переможець міжнародного турніру з боротьби самбо 1967 року в Ризі, який називали неофіційним чемпіонатом світу. Неодноразовий чемпіон України з боротьби дзюдо і самбо.

У 1968 році мав би їхати на Олімпійські ігри, але МОК вирішив включити дзюдо до олімпійської програми лише з 1972 року. А тоді буковинець посів друге місце у відбірному турнірі.

У Молдові тренувався під керівництвом заслуженого тренера цієї республіки Василя Скуртула та заслуженого тренера СРСР Андрія Доги. У Чернівцях тренувався у заслуженого тренера УРСР Бориса Інзліхіна.

Після закінчення кар'єри тривалий час працював тренером у товариствах «Динамо» та «Локомотив». Виховав понад 20 майстрів спорту. Найтитулованіший – Георгій Міццей, чемпіон України та переможець Молодіжних ігор України з боротьби дзюдо.

Паскар Юрій Михайлович

Майстер спорту міжнародного класу, срібний призер Спартакіади народів СРСР з боротьби дзюдо.

Народився 3 липня 1969 року в селі Маршинці Новоселицького району Чернівецької області. Закінчив Новоселицьку середню школу № 2 та Кишинівський національний інститут фізичної культури.

Боротьбою дзюдо та самбо почав займатися у 1980 році під керівництвом тепер уже заслуженого тренера України і почесного працівника фізичної культури і спорту Георгія Кирила. Пізніше декілька років тренувався у заслуженого тренера Молдови Василя Колни.

На національній арені вперше заявив про себе «бронзовим» виступом на першості України. Норматив майстра спорту виконав у 1987 році, майстра спорту міжнародного класу – у 1995 році.

Найповажнішим успіхом у кар'єрі є друге місце на Спартакіаді народів СРСР з боротьби дзюдо 1991 року в Мінську та 9-10 місця на чемпіонаті Європи з боротьби дзюдо 1993 року в Афінах (Греція). Має в активі також «бронзу» Кубка Радянського Союзу. Свого часу був другим номером у збірній РСР після спортсмена, який регулярно виборював медалі на чемпіонатах Європи та світу.

Останнім часом працює тренером разом зі своїм досвідченим наставником Георгієм Кирилом у Новоселицькому районному фізкультурно-оздоровчому клубі «Колос». Тренує у тому числі і сина Романа 1991 року народження, який вже вигравав у своїй віковій категорії юнацьку першість України з боротьби дзюдо.

СТРІЛЬБА З ЛУКА

Дорохова Тетяна Миколаївна

Заслужений майстер спорту, чемпіонка Європи та світу зі стрільби з лука.

Народилася 2 червня 1985 року в Кіцмані Чернівецької області. Через два роки переїхали із сім'єю до Чернівців. Закінчила місцеву СШ № 28 та педагогічний коледж Чернівецького національного університету.

Стрільбою з лука займається з 1995 року. Перший наставник – нині заслужений тренер України Світлана Капанадзе (Арабаджи). Пізніше тривалий час тренувалася під керівництвом заслуженого тренера України Анатолія Єгорова.

На національній арені вперше заявила про себе 1998 року – перемогою у молодіжній першості України (Львів). Тоді ж отримала звання майстра спорту. Через рік відсвяткувала і перший міжнародний успіх – виборола золоту та срібну нагороди на фінальному етапі кадетського Кубка Європи (Бельгія). Того ж 1999 року стала наймолодшою в Україні майстром спорту міжнародного класу зі стрільби з лука. 26 квітня 2004 року присвоєне звання заслуженого майстра спорту України.

Найвагоміші успіхи в кар'єрі (до 2004 року): 2000 р. – 2 командне місце на юніорському чемпіонаті світу (Франція); 2001 р. – 1 командне місце на зимовому юніорському чемпіонаті світу (Італія) та 3 командне місце на кадетському чемпіонаті Європи (Хорватія); 2003 р. – 1 командне місце на зимовому чемпіонаті

світу (Франція), 3 командні місця на чемпіонаті світу (США) та Всесвітній Універсіаді (Корея); 2004 р. – 1 командні місця на чемпіонаті Європи (Бельгія) та на фінальному етапі Гран-прі Європи (Туреччина), 2005 р. – 2 індивідуальне та 2 командне місця на чемпіонаті світу в приміщенні (Данія), 2006 р. – 2 командні місця на чемпіонаті Європи в приміщенні (Іспанія) та просто неба (Греція), 2007 р. – 3 місця індивідуальне та командне на чемпіонаті світу в приміщенні (Туреччина), 2008 р. (6-8.03) – 1 індивідуальне та 2 командне місця на Чемпіонаті Європи в приміщенні в Турині (Італія), 2009 – 2 командне місце на Всесвітній Універсіаді у Белграді (Сербія), 2010 – 1 місце у командному виді програми на чемпіонаті Європи в приміщенні в Хорватії (Пореч), 1 місце у командному виді програми на 2 етапі Грін-прі (Ечмядзін, Вірменія).

2011 р. – 2 місце в командному виді програми (плюс Вікторія Коваль, Тетяна Бережна, Харків) на Чемпіонаті Європи в приміщенні в Іспанії (21-27.03.11).

З 2004 року – прапорщик прикордонних військ України. Нагороджена Орденом «За честь і вірність прикордонній службі України».

Єгоров Анатолій Іванович

Заслужений тренер України зі стрільби з лука.

Народився 24 грудня 1949 року в місті Сколе Львівської області. Закінчив місцеву середню школу та Львівський державний інститут фізичної культури і спорту.

Спортом почав займатися у 1966 році. Перший вид – легка атлетика. До спортивної роти потрапив як легкоатлет. Біг у військовій формі та чоботах 1 км за 2 хвилини 49 секунд. Служив у Потсдамі.

З 1968 року перекваліфікувався на стрільбу з лука. Тренувався під керівництвом заслуженого тренера СРСР Миколи Калініченка. Через три роки виконав норматив майстра спорту.

Перший тренерський успіх пов'язаний з ім'ям Шаміля Ямбухтіна, якого тренував після інституту в Комунарську Львівської області. У 1978 році переїхав з тренером до Чернівців. Виконав норматив майстра спорту і виграв Всесоюзні шкільні змагання «Весняні канікули». Ще одна вихованка Марина Губиш стала переможницею юнацької першості СРСР.

На міжнародній арені серед вихованців Анатолія Єгорова першими відзначилися Ірина Ілашук (здобула три «золота» на

юніорському чемпіонаті Європи) та тепер заслужений майстер спорту Тетяна Мунтян – дворазова чемпіонка світу в приміщенні, фіналістка Олімпіади - 88 у Сеулі (4 місце у команді та 7 місце індивідуальне). Ще одна його вихованка Ліна Павчук – Герасименко (теж заслужений майстер спорту) ставала абсолютною чемпіонкою Європи, чемпіонкою світу в команді та олімпійською рекордсменкою.

У 1992 році очолював збірну Європи. У 1988 – 90 та 2001-2002 роках – тренер збірної України, у 1992-97 роках – молодіжної збірної України.

У 1997-2000 роках – радник олімпійської збірної Польщі.

Дружина Наталя – заслужений тренер України зі стрільби з лука.

Неодноразовий чемпіон СРСР серед юніорів з бігу на середні дистанції.

Єгорова Наталія Миколаївна

Заслужений тренер України зі стрільби з лука.

Народилася 1 серпня 1953 року у селі Прибор Могильовської області Білоруської РСР. У 7 років переїхала із сім'єю до Чернівців.

Закінчила СШ № 24 та Львівський державний інститут фізичної культури і спорту.

З семи років займалася художньою гімнастикою під керівництвом Марії Іовлевої та Юлії Волошко. Кандидат у майстри спорту. З 1978 року стала тренером зі стрільби з лука.

Перший тренерський успіх пов'язаний з ім'ям Владислава Севрюкова, який виграв юнацьку першість СРСР. У 1993 році її вихованці Владислав Севрюков, Ігор Букша та Ігор Павчук святкували перемогу в командному виді програми на фінальному етапі юніорського Кубка Європи. Севрюков пізніше виконав норматив майстра спорту міжнародного класу, першим серед українців виграв етап Гран-прі, здобув для України олімпійську ліцензію до Атланти -96.

Інші титуловані вихованці – Владислав Данелюк (майстер спорту міжнародного класу, неодноразовий чемпіон України, бронзовий призер юніорського чемпіонату світу в команді), Наталя Піскоха (майстер спорту міжнародного класу, срібна призерка юніорського чемпіонату світу), Ірина Максимова (майстер спорту міжнародного класу, бронзова призерка

юніорського чемпіонату світу в команді), Юрій Середа (переможець фінального етапу кадетського Кубка Європи), Віталій Ярмістий (майстер спорту і наймолодший на Буковині заслужений тренер України).

Успішно працювала також з параолімпійцями. Олена Скубак виборола четверті місця індивідуальне та у команді на Параолімпіаді - 2000, а Ірина Волинець-Терлецька брала участь у Параолімпіаді - 2004.

Мунтян Тетяна Степанівна

Заслужений майстер спорту, дворазова чемпіонка світу зі стрільби з лука.

Народилася 7 березня 1968 року в Чернівцях. Закінчила СШ № 4 та Львівський інститут фізкультури.

З 5 років займалася спортивною гімнастикою. У школі відвідувала секції баскетболу та гандболу. У 5 та 6 класах займалася, відповідно, спортивними танцями та легкою атлетикою. На стрільбу з лука записалася у 8 класі. Під керівництвом тепер заслуженого тренера України Анатолія Єгорова за 9 місяців дійшла до рівня майстра спорту. У 1985 році вперше виграла юнацьку першість УРСР, а вже через рік у складі збірної СРСР святкувала перемогу у командному виді програми на турнірі соціалістичних країн «Дружба» у Болгарії. Того ж року виконала норматив майстра спорту міжнародного класу. У 1987 році виграла чемпіонат та Кубок СРСР, а на Олімпіаді – 88 у Сеулі посіла 7 індивідуальне та 4 командне місця. Командою разом із подругами по збірній тріумфувала на чемпіонаті Європи – 88, у 1995 році вже у складі збірної України стала чемпіонкою світу в приміщенні з новим світовим рекордом. Найврожайливішим на міжнародні успіхи виявився 1997 рік, коли Тетяна на зимовому чемпіонаті світу в Туреччині виборола індивідуальне «золото» та командну «бронзу», а на літньому чемпіонаті світу в Канаді – командне «срібло». 6 червня 1997 року присвоєно звання заслуженого майстра спорту.

У 1998 році перемогла серед жінок на 1 чемпіонаті світу з натуральних видів спорту в Бразилії (стрільба з лука + орієнтування).

З 2000 року є «граючим» тренером клубу з Марселя (Франція). Разом з чоловіком Олександром заснувала фірму з виготовлення комплектуючих для луків «TASA».

Нагороджена орденом « За заслуги 3 ступеня».

У 2009 році працювала тренером жіночої збірної України зі стрільби з лука.

27.02.2010 року відкрила у центрі Чернівців зі своїм партнером Олегом Віксичем спортивно - стрілковий клуб «Старий замок».

Син Михайло Косташ (1990 рр.) займається стрільбою з лука, майстер спорту. 14.08 2010 року на Молодіжних іграх українець з Чернівців встановив рекорд України на дистанції 30 м. (357 очок з 360 можливих).

ФУТБОЛ

Дзівідзінський Євген Романович

Директор ФОК «Олімпія», гравець і багаторічний тренер футбольної команди «Легмаш».

Народився 8 серпня 1946 р. в селі Княже Снятинського району Івано-Франківської області.

У 1954 р. переїхав з сім'єю до Чернівців. Закінчив Садгірську восьмирічну школу. Середню освіту отримав у вечірній школі, оскільки поїхав грати у футбол за команду Сторожинця (воротарем), за яку виступав у 1964 р.. У 1965 р. грав за Красноільськ Сторожинецького району. Восени 1965 р. отримав запрошення до «Буковини» (тренер – Михайло Борисович Корсунський). В команді майстрів був 2 місяці (основний голкіпер був Чоба Кахлик, молоді – Олександр Пронін і Євген Дзівідзінський). Потім призвали в армію – прослужив три роки у СКА (Єлгава, Латвія).

З 1969 р. до 1997 р. працював на виробничому об'єднанні «Легмаш». Спершу – шліфувальником, а з 1997 р. – інструктором по спорту та директором утвореного спортклубу «Легмаш» (на той час закінчив Івано-Франківський фізкультурний технікум). Стояв на воротах за команду «Легмаш». З серпня 1969 р. до 1976 р. був граючим тренером (припинив виступи через проблеми з почками), далі до 1997 р. – просто тренером, поки не збанкрутіло підприємство і не розформувалася команда.

«Легмаш» завершив виступи на обласній арені в якості найтитолованішого аматорського колективу. Під керівництвом Євгена Дзівідзінського команда 11 разів грала у фіналі Кубку

області, 7 разів виграла Кубок області і 8 разів ставала чемпіоном області.

Спортклуб «Легмаш» двічі отримував перехідний Червоний прапор, як кращий колектив фізкультури Чернівців. Представники «Легмашу» були чемпіонами України з водного туризму, срібними призерами Мінлегхарчомаш СРСР з волейболу (чоловіки), неодноразовими переможцями облради «Авангард» та міських змагань.

У 1997 р. перейшов працювати заступником директора міської СДЮСШ «Буковина» з футболу.

Був ініціатором передачі ФОК «Легмаш» (який почали будувати теж, коли Євген Романович був інструктором по спорту на підприємстві, директор – Йосип Степанович Хомко) до комунальної власності міста з подальшою добудовою. Міська влада (голова – Микола Федорук) погодилася взяти об'єкт, який використовувався як ринок і стоянка, у комунальну власність міста, а керівництво «Легмашу» (генеральний директор – Юрій Васильович Китар) – передати. Таким чином, зусиллями міської влади ФОК «Олімпія» був добудований і офіційно відкритий 29 вересня 2004 р.

З того часу Євген Романович Дзівідзінський став директором ФОК «Олімпія».

Євгена Романовича часто називають Геннадієм Романовичем. Як він сам пояснив, це «буковинські нюанси»: «На Буковині Євгена називають іноді «Генею», так і з'явилося ім'я Гена, тож з часом мене навіть в документах стали записувати Геннадієм».

Угречук Роман Георгійович

Майстер спорту з футболу, призер Всесоюзних змагань.

Народився 13 квітня 1957 року у Чернівцях. Закінчив Київський республіканський спортивний інтернат та Київський державний інститут фізичної культури і спорту.

Футболом почав займатися у 12 років під керівництвом тренерів ДЮСШ «Буковина» Михайла Мельника та Азіга Бронштейна. З 1972 року продовжив тренування у київському спорт інтернаті у групі Віктора Горбача. Перший успіх на національній арені відсвяткував через рік, коли у складі юнацької збірної УРСР виборов срібні нагороди на Всесоюзному турнірі «Юність» і був визнаний кращим півзахисником фінальної

частини. До речі, нападаючим тоді назвали гравця команди-переможниці – Грузії – майбутнього гравця збірної СРСР Рамаза Шенгелію. У 1974 році зі збірною СРСР посів 2 місце на Спартакіаді школярів СРСР в Алма-Аті. Через рік в юнацькому складі київського «Динамо» здобув «срібло» першості СРСР і знову був визнаний кращим півзахисником фінальної частини. У 1975-76 р. р. грав за дубль «Динамо» (Київ), де також виступали, зокрема, майбутні заслужені майстри спорту Володимир Безсонов та Сергій Балтача. Серед дублюючих складів динамівці тоді посіли друге та третє місця у чемпіонаті СРСР.

Після «Динамо» півроку провів у Вінницькій «Ниві», а потім перейшов до «Буковини», з якою ставав другим призером та переможцем у друголітній першості. За десятирічний стаж виступів в одній команді майстрів у 1987 році отримав звання майстра спорту.

Після закінчення кар'єри перейшов на тренерську діяльність. У 1989 році вивів Новоселицький «Колос» до фіналу Кубка області і на 3 місце у чемпіонаті. Також був непоганим арбітром, але зайнятися серйозно суддівством не зволів.

Хлус Віктор Іванович

Майстер спорту з футболу, чемпіон і володар Кубка СРСР.

Народився 12 лютого 1958 року в місті Новгород – Сіверський Чернігівської області.

Футболом почав займатися з 9 років у Чернівцях під керівництвом Михайла Мельника. До футболу декілька років займався легкою атлетикою.

У команді майстрів дебютував у 1978 році («Буковина»). Навесні наступного року після співбесіди з Валерієм Лобановським написав заяву про перехід до Київського «Динамо». Два роки грав за динамівський дубль, з яким у 1980 році виграв першість серед резервістів. Того ж року вперше вийшов на поле в «основі», в якій зміцнився з наступного сезону. З київським «Динамо» у 1981 році виграв чемпіонат СРСР, а через рік – Кубок СРСР. Найбільш пам'ятним називає чвертьфінальний поєдинок Кубка чемпіонів у Бірмінгемі проти «Астон Вілли», в якому його назвали кращим гравцем зустрічі. Найважливішим голом у кар'єрі вважає м'яч, забитий у ворота московського «Спартака» на виїзді, який приніс перемогу динамівцям (2:1).

Крім «Буковини» та «Динамо» (Київ), захищав кольори Одеського «Чорноморця», «Гурії» (Ланчхуті. Грузія), «ГАІС» (Гетеборг, Швеція, з ним виборов «бронзу» чемпіонату Швеції), «Ельфсборг» (вища ліга) та «Юнсері» (Швеція, перша ліга). У вищій лізі чемпіонату СРСР зіграв 162 матчі, забив 35 м'ячів.

Після закінчення кар'єри тренував юнаків та дубль шведського «Юнсері», а також був виконуючим обов'язки головного тренера. Потім працював директором футбольної школи київського ЦСКА («Арсенал»). Деякий час очолював команду «Арсенал-2».

Дружина – заслужений майстер спорту з художньої гімнастики Стелла Захарова. Виховують сина та доньку.

Шелепницький Юрій Григорович

Юрій Шелепницький – захисник, півзахисник, тренер. Народився 18 січня 1965 року в Лужанах Кіцманського району Чернівецької області. Перший тренер – Іларій Подільчук. Виступав у чернівецькій «Буковині» у 1983-2003 роках (з перервами). У буковинській команді зіграв 361 матч (21 гол). У 1989-1992 роках із успіхом грав у одеському «Чорноморці» (80 зустрічей, 5 м'ячів). Захищав кольори турецьких клубів «Трабзонспор» (Трабзон), «Алтай» (Ізмір), «Денізліспор» (Денізлі). У 2002-2007 роках був головним тренером «Буковини». Перший капітан національної збірної України.

Досягнення: переможець союзної другої ліги (шоста зона) – 88, володар Кубка України – 92, чемпіон України (друга ліга) – сезон 1999/2000, чемпіон і володар Кубка України серед ветеранських команд – 2005.

Юрій Шелепницький увійшов у історію українського футболу як перший капітан нашої національної збірної. Уродженець Буковини у квітні 1992 року вивів збірну України на матч проти Угорщини. На жаль, це була перша і остання гра Юрія у збірній. Цікаво, що Шелепницький має досвід виступів у збірній СРСР. Тоді цю команду тренував Анатолій Бишовець.

Буковинець Юрій Шелепницький тричі відмовлявся перейти у київське «Динамо». Восстаннє Юрія кликав в уславлений клуб у 1996 році Йозеф Сабо. Однак, Шелепницький вирішив виступати в команді «Алтай». Вправний гравець також відмовився перейти у московське «Динамо». «Для мене Москва – занадто велике місто», - сказав колись Юрій Шелепницький.

СПОРТИВНИЙ ЖУРНАЛІСТ

Мазурашу Георгій

Спортивний журналіст, у 2005-2008 роках керівник обласного спорту.

Мазурашу Георгій Георгійович народився 17.04.71 р. у селі Круп'янському Глибоцького району Чернівецької області. Навчався у місцевій початковій школі та Великобудській загальноосвітній школі. На базі 8 класів вступив до Чернівецького механіко-технологічного технікуму, який закінчив у 1990 р. У 1995 р. закінчив історичний факультет Чернівецького державного (тепер – національного) університету ім. Ю. Федьковича. З 1986 р. проживає у Чернівцях.

У шкільні та студентські роки займався спортом. В школі ініціював футбольну секцію, організовував матчі шкільної футбольної команди з сусідніми школами, екіпірування шкільної команди (коротка форма з номерами, назвою команди тощо). В рідному селі тренував молодших земляків та однокласників (футбол, біг). Разом з однолітками облаштував в селі міні-футбольний і волейбольний майданчики.

Перемагав на районній та обласній спартакіаді серед школярів (легка атлетика, легкоатлетичний крос).

Декілька місяців займався футболом у ДЮСШ «Буковина» (але складно було добиратися на тренування з села, тому залишив футбольну секцію і продовжив займатися самостійно вдома).

У 1985 р. почав займатися легкою атлетикою (перший тренер – Прокоп Стрільчук, який запросив до Глибоки на навчально-тренувальний збір перед обласними змаганнями серед школярів). У 8 класі перемагав на обласних змаганнях серед школярів на дистанції 400 м з результатом 52,9 сек.

Професійно легкою атлетикою почав займатися у 1986 р. під керівництвом Георгія Петровича Істратія (пізніше він почав працювати в парі з заслуженим тренером України Денисом Іллічем Тищуком).

Перший успіх на всеукраїнських змаганнях – 1 місце на 800 м (1.59,2) на Спартакіаді України серед технікумів легкої промисловості (Рівне, 1987 р.). Того ж року (восени) виграв 800 м (1.57,2) на юнацькій першості на призи заслуженого майстра спорту Євгена Аржанова (Івано-Франківськ).

У 1988 р. виграв двоборство 800 м + 1500 м на юнацькій першості товариства профспілок і приміщенні (Харків), а потім – і на юнацькій першості України в приміщенні (Київ). Виступав у складі юнацької збірної України на юнацькому Чемпіонаті СРСР в приміщенні 1988 р. (Кишинів).

Переможець першої молодіжної першості незалежної України з легкої атлетики в приміщенні (1000 м, Київ, 1992 р.), бронзовий призер I Чемпіонату незалежної України в приміщенні (1000 м, Київ, 1992 р.). Неодноразовий призер першості республіканської ради ФСТ «Колос» серед юнаків, юніорів, дорослих, юніорської і молодіжної першостей України, срібний і бронзовий призер Чемпіонату України серед вузів (1500 м, 800 м, Кривий Ріг). Кандидат у майстри спорту.

У студентські роки захопився журналістикою. Перші публікації на спортивну тематику були в «Університетському віснику». Потім писав спортивні замітки в газету «Відродження».

Після закінчення університету декілька місяців працював у кримінальній міліції в справах неповнолітніх Ленінського РВВС м. Чернівці (лейтенант міліції). Згодом звільнився і перейшов працювати спортивним оглядачем «Нової буковинської газети» (1995-96 р.р.). Видавав спортивний додаток «Спорт-інфо» до «Нової буковинської газети».

У 1996 р. протягом 2 місяців виконував обов'язки спеціаліста в організаційно-контрольному відділі Чернівецької обласної державної адміністрації. Також викладав фізичне виховання у Чернівецькому будівельному технікумі.

З кінця 1996 р. до 2005 р. – редактор відділу спорту газети «Молодий буковинець». Паралельно співпрацював з центральними виданнями («Спортивна газета», «Український футбол», «Київські відомості», «День», «Спорт-експрес в Україні» тощо), місцевими телеканалами (спортивні сюжети в новинах). Протягом року робив авторську спортивну програму на телеканалі «НБМ» (тепер – 5 канал). У 2003-2005 рр. видавав спортивно-розважальне видання «Супер!», в якому висвітлювалися основні спортивні події краю, нариси та інтерв'ю з відомими земляками.

У 1996 р. ініціював створення футбольної збірної буковинських журналістів. Команда «Преса-ТБ» зіграла багато пропагандистських матчів у різних куточках області.

Наприкінці 90-х років ініціював проведення спільних з обласною федерацією футболу Кубку області з міні-футболу на призи газети «Молодий буковинець» (партнером змагань, які починалися з районних фіналів, продовжувалися зональними півфіналами і завершувалися фіналом у Чернівцях, виступали очолювані Володимиром Прокопчуком представництва «Львівської пивоварні» та пивоварні «Сармат», готель «Черемош»).

Член Спілки журналістів України. Лауреат конкурсу серед журналістів «Україна олімпійська» (2004 р.), переможець фотоконкурсу Національного Олімпійського комітету України (2009 р.).

З 12 квітня 2005 р. по 30 вересня 2008 р. – начальник відділу з питань фізичної культури і спорту Чернівецької обласної державної адміністрації.

У 2005 р. започаткував співпрацю з окремими бізнесменами та фірмами, завдяки чому низка провідних спортсменів краю отримали офіційних партнерів, які надають регулярну фінансову підтримку.

На початку 2007 р., за підтримки СК «Гешко» (Валерій Чинуш, Іван Гешко), відкрив перший буковинський спортивний сайт (heshko.com), на якому висвітлювалися головні спортивні події обласного спорту. З 2010 р. цей проект переріс у Буковинський спортивний портал sportbuk.com. Працює над «Літописом буковинського спорту» та «Історією буковинського спорту в особах».

З жовтня 2008 р. по вересень 2009 р. навчався в магістратурі Чернівецького національного університету за спеціальністю «Державна служба». Магістерська робота: Європейський вектор розвитку системи управління сферою фізичної культури і спорту (регіональний аспект).

У 2009 р. ініціював проведення першого в Україні конкурсу краси серед спортсменок Міс спорт Україна (організатор – СК «Гешко», за підтримки готелю «Буковина», порталу «Турнір» та ПФ «Поляріс»). Першу переможницю Наталю Добринську нагородили в прямому ефірі на «Шустер life» (телеканал «Україна»).

З 10.05.2011 – директор Чернівецького обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

Іменний покажчик

Галан В.В.	15
Германюк Ю. С.	22
Гешко І. Т.	16-18
Дзівідзінський Є. Р.	29-30
Дорохова Т.М.	25-26
Дугаєв М. О.	18-19
Єгоров А. І.	26-27
Єгорова Н. М.	27-28
Кирил Г. В.	22-23
Козир В. В.	19-20
Котик Г. І.	23-24
Ландирєв А. О.	10
Ландирєв В. О.	11
Лупу Н. О.	20-21
Мазурашу Г. Г.	33-35
Мунтян Т. С.	28-29
Одинак С. Т.	12-13
Паскар Ю. М.	24-25
Раца П. Г.	14-15
Рожко Є.	8
Руснак М. А.	13-14
Руссу І. Я.	11-12
Степанов В. В.	21-22
Угрєнчук Р. Г.	30-31
Хлус В. І.	31-32
Чагін А.	9
Шарафутдінов І. К.	9-10
Шелєпницький Ю. Г.	32-33

Література

Книги

1. Абетка футболіста: навчальний посібник. - Чернівці: Рута, 2002. - 232 с.
2. Галан, В. Каратэ-до: для продвинутих учеников и інструкторов / В. Галан. - Чернівці: Чернівецька обл. друкарня, 1998. - 320 с.
3. Гешко Іван Тарасович: Заслужений майстер спорту з легкої атлетики // Буковина. Імена славних сучасників. - К.: Світ Успіху, 2004. - С. 111.
4. Гімнастичне товариство «Січ» у Чернівцях // Снігур, І. Легенди Буковини. - Чернівці, 1998. - С. 76-78.
5. Добржанський, В. та ін. Нариси про спортсменів – борців Буковини / В. Добржанський, М. Поляк, К. Жукотинський. - Чернівці, 2004. - 172 с.
6. Зінченко, О. О. Уроки футболу в школі / О. О. Зінченко, А. Г. Васильчук. - К.: Чернівці, 2002. - 213 с.
7. Коржевский, В. Н. «Летопись буковинского футбола» (1902-1992 гг.) / В. Н. Коржевский, В. В. Степанчук. - Глыбока, 1993. - 103 с.
8. Культурно-просвітницькі, конфесійні, спортивні та молодіжні об'єднання німців // Осадчук, С. Німці Буковини: історія товариського руху (друга пол. ХІХ – поч. ХХ ст.). - Чернівці: Золоті литаври, 2002. - С. 186-214.
9. Палагнюк, В. Бокс на Буковині: з історії розвитку / В. Палагнюк, Т. Палагнюк. - Чернівці: Прут, 2000. - 188 с.

Статті

1. Агатій, І. Спортивні нагороди Північної Буковини: їх збирає і колекціонує доцент кафедри фізвиховання ЧНУ Б. Л. Зажаєв / І. Агатій // Буковина. - 2008. - 27 червня. - С. 2.
2. Бибики, Тарас. «Наш край славиться талановитими легкоатлетами» / Тарас Бибики // Погляд. - 2011. - 3 березня. - С. 20.
3. Боднарюк, Ю. «Чоловіки від травм не плачуть, а після програшу - буває»: тренер «Буковини» В. Заяць про життя, футбол та плани команди / Ю. Боднарюк // Молодий буковинець. - 2011. - 29 вересня - С. 19.

4. Будна, Н. Перші боксерські бої влаштовували без рингу: часто переможцями ставали бійці, які мало тренувалися, але були сильнішими / Н. Будна // Молодий буковинець. - 2011. - 3-4 червня. - С. 9.
5. Визначено кращих буковинських спортсменів 2011 року: десятка кращих спортсменів Чернівецької обл. 2011 р. // Погляд. - 2011. - 29 грудня. - С. 20.
6. Відкритий Чемпіонат України з художньої гімнастики // Крайова освіта. - 2011. - 8 квітня. - С. 22.
7. Добрий, М. Гешко – спортсмен року в Україні: [кращим його назвали спортивні легенди з «Академії спорту»] / М. Добрий // Молодий буковинець. - 2007. - 16-17 квітня. - С. 7.
8. Кукурудз, С. З чемпіонату України самбісти привезли чотири медалі / С. Кукурудз // Молодий буковинець. - 2011. - 13 січня. - С. 8.
9. Лідія Січенікова – переможець Кубка України: ще дві наші буковинки посіли сьоме та дев'яте місця // Погляд. - 2011. - 15 грудня. - С. 21.
10. Мазурашу, Г. Гешко – передав історичний прапор бігунам «на фарт»: передача Державного прапора юнацькій збірній з легкої атлетики / Г. Мазурашу // Молодий буковинець. - 2011. - 10 лютого. - С. 19.
11. Мазурашу, Г. Іван Гешко став чемпіоном світу: [бігун здобув «золото» у Москві на дистанції 1500 м] / Г. Мазурашу // Молодий буковинець. - 2006. - 14 березня. - С. 1-2.
12. Мазурашу, Г. Ільїн підкорив Словаччину: чернівецький богатир виграв етап Ліги чемпіонів / Г. Мазурашу // Молодий буковинець. - 2011. - 26-27 вересня. - С. 11.
13. Мазурашу, Г. Спортсменкою року вдруге стала бігунка : десятку кращих спортсменів сезону - 2010, як і торік, очолила Наталка Лупу / Г. Мазурашу // Молодий буковинець. - 2010. - 30 грудня. - С. 19.
14. Марків, Г. Хокей, коні, ушу-спорт на усі смаки: [можливість заняття спортом та перелік секцій в м. Чернівці] / Г. Марків // Молодий буковинець. - 2011. - 15 вересня. - С. 5.

15. Наталці Лупу вдався «олімпійський» крок: [на Кубку України з бігу на 800 м - другий результат] // Молодий буковинець. - 2010. - 7-8 червня. - С. 11.
16. Перша вершина «Довбуша»: румунська влада заборонила у 1934 р. свято з нагоди 100-річчя від дня народження Ю. Федьковича: [в т. ч. проведення футбольного матчу] // Доба. – 2007. – 1 лютого. – С. 13.
17. Салітра, М. «Любив футбол з дитинства»: [найкращий гравець Першої ліги Р. Гунчак про те, як починав грати у футбол] / М. Салітра // Молодий буковинець. - 2011. - 12-13 серпня. - С. 10.
18. Склярчук, О. Володимир Степанов: «Я працюю на особистість, а не на масовість»: заслужений тренер України з легкої атлетики підготував двох учасників Олімпійських ігор / О. Склярчук // Погляд. - 2011. - 3 листопада. - С. 14.
19. Фатін, П. Гра мільйонів, або розповідь про футбол: [історія футболу] / П. Фатін // Історія для допитливих. - 2011. - № 3. - С. 22-27.
20. Фатін, П. Споукмен ультра: [про футбольних фанатів] / П. Фатін // Історія для допитливих. - 2011. - № 3. - С. 28-29.
21. Чернівчанин – другий на велогонці в Італії: чернівчанин Максим Аверін виборов друге місце на міжнародній велогонці U-23 в Італії // Молодий буковинець. - 2011. - 18-19 квітня. - С. 11.
22. Чорний, В. Футбол нам завезли австрійці: 110 років тому в Чернівцях зіграли перший футбольний матч / В. Чорний // Молодий буковинець. - 2011. - 19 травня. - С. 12.
23. Ювілей буковинських робінгудів: [30 років з часу заснування школи стрільби з лука на Буковині] // Чернівці. - 2007. - 21 грудня. - С. 14.

**58000 м. Чернівці, вул. Шевченка, 29,
тел. факс. (0372) 52-21-23, тел..52-60-41
[http: //bukovinchiki.cv.ua](http://bukovinchiki.cv.ua)
e-mail: childlibbuk@rambler.ru**